

สวรส. เปิด 3 นวัตกรรม

ช่วยกลุ่มเปราะบาง ‘เข้าถึงบริการสุขภาพ’ สร้างความเป็นธรรมในสังคม

นวัตกรรมเพื่อช่วยในการวินิจฉัยภาวะออทิสติก ‘TDAS’ (Thai Diagnostic Autism Scale) ระบบช่วยดูแลผู้สูงอายุ ‘Well-Living System’ และเทคโนโลยีช่วยฟังทางไกล ‘Tele Hearing’ คือ 3 ตัวอย่างนวัตกรรมที่สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสุขภาพให้กับคนไทย โดยเฉพาะ ‘กลุ่มเปราะบาง’ ที่ถูกนำเสนอในเวทีเสวนาวิชาการหัวข้อ “นวัตกรรมสุขภาพเพื่อสังคม เปลี่ยนแปลง...เพื่อการเข้าถึงอย่างแท้จริง” ในการประชุมวิชาการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ประจำปี 2568 ภายใต้แนวคิด “นวัตกรรมเพื่อระบบสุขภาพไทยที่เข้มแข็ง” (Innovations for the Resilient Thai Health System)

สำหรับชิ้นแรก ‘TDAS’ เกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยยังไม่มีเครื่องมือวินิจฉัยภาวะออทิสซึมที่พัฒนาโดยเฉพาะสำหรับบริบทของเด็กไทย ขณะที่จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่บุคลากรเฉพาะทางกลับมีจำนวนจำกัดราว 160 คน สวนทางกับจำนวนเด็กที่มีภาวะ

สงสัยว่าจะเป็นออทิสซึม ซึ่งมากกว่า 6 หมื่นคนทั่วประเทศ ทีมนักวิจัยจากสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เล็งเห็นถึงปัญหาเหล่านี้ จึงริเริ่มพัฒนานวัตกรรมการวินิจฉัยภาวะออทิสซึมให้สามารถใช้ได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยแพทย์เฉพาะทางตลอดกระบวนการ และเน้นการประเมินพฤติกรรมผ่านของเล่นที่ออกแบบเฉพาะสำหรับบริบทสังคมไทย ทั้งยังเชื่อมโยงกับระบบ GIS (Geographic Information System) เพื่อติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์ ส่งผลให้ระยะเวลาในการวินิจฉัยลดลงจาก 8 - 9 เดือน เหลือเพียง 1 - 2 เดือน ซึ่ง TDAS ได้รับสิทธิบัตรในประเทศไทยและมีการใช้งานจริงในคลินิกหลายแห่งทั่วประเทศ นอกจากนี้ ทีมวิจัยกำลังอยู่ระหว่างการวิจัยความคุ้มค่า เพื่อผลักดัน TDAS เข้าสู่สิทธิประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งจะช่วยขยายโอกาสในการวินิจฉัยภาวะออทิสซึมให้แก่เด็กไทยได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึงมากขึ้น

นวัตกรรมชิ้นต่อมา ‘Well-Living Systems’ วิจัยและพัฒนาโดยศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก สวรส. สำหรับนวัตกรรมนี้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบโจทย์การดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพัง โดยเฉพาะช่วงกลางวันที่มีสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถอยู่ดูแลได้ เทคโนโลยีนี้สามารถตรวจจับพฤติกรรมผิดปกติและแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉิน หรือการเกิดเหตุไม่คาดคิดในพื้นที่ส่วนตัว ซึ่งผู้สูงอายุอาจไม่สามารถขอความช่วยเหลือได้ทันท่วงที โดยเทคโนโลยีจะทำการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ผิดจากปกติ รวมถึงมีการส่งข้อความแจ้งเตือนผู้ดูแลที่อยู่นอกบ้าน เมื่อระบบประเมินแล้วว่าอาจเกิดเหตุฉุกเฉินหรือ

พฤติกรรมที่ผิดปกติ โดยไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยในบ้าน เนื่องจากไม่มีการใช้กล้องและอัดเสียง รวมทั้งไม่เผยแพร่ข้อมูลพฤติกรรม มีเพียงแค่การแจ้งเตือนให้ผู้ดูแลด้วยข้อมูลที่จำเป็นเท่านั้น นอกจากนี้ยังสามารถช่วยเฝ้าระวังพฤติกรรมและเตือนให้ผู้สูงอายุไม่ลืมทำกิจกรรมที่สำคัญต่อสุขภาพ เช่น การกินยา การเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นต้น ซึ่งผลการทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของระบบในบริบทการใช้งานจริง พบว่า ระบบ Well-Living Systems สามารถช่วยลดภาระของผู้ดูแล และช่วยเฝ้าระวังความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุแทนผู้ดูแลได้จริง หากเกิดเหตุฉุกเฉินและน่ากังวลกับผู้สูงอายุ พร้อมสร้างความอุ่นใจให้ทั้งผู้สูงอายุและผู้ดูแล ตลอดจนช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวได้อีกด้วย

ส่วนชิ้นสุดท้าย ‘Tele Hearing’ มีจุดเริ่มต้นจากการขาดแคลนแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและนักแก้ไขการได้ยินในประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อกระบวนการคัดกรองและฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยิน โดยเฉพาะในทารกแรกเกิดและผู้สูงอายุ จนเป็นแรงผลักดันให้ทีมวิจัยของคณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล พัฒนานวัตกรรมดังกล่าวขึ้นมา ซึ่งนวัตกรรมในส่วนของการทารกแรกเกิดมีการพัฒนาและผลักดันเป็นสิทธิ

ประโยชน์ในระบบบัตรทองแล้ว ส่วนในระยะต่อไปเป็นการศึกษาวิจัยสำหรับเด็กปฐมวัย โดยนำ Tele Hearing ซึ่งเป็นเครื่องช่วยฟังรูปแบบใหม่ที่มีดีไซน์ทันสมัย ใช้งานง่าย ซึ่งจะช่วยลดการนำเข้าอุปกรณ์จากต่างประเทศได้

ทพ.เจร วิชาไทย ผู้จัดการงานวิจัย สวรส. กล่าวสรุปช่วงหนึ่งในเวทีเสวนาว่า นวัตกรรมเพื่อสังคมที่ สวรส. ได้สนับสนุนทุนวิจัยทั้ง 3 ชิ้นงานนี้ ล้วนเป็นนวัตกรรมวิจัยที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบโจทย์ปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มเปราะบาง โดยทุกนวัตกรรมวิจัยของ สวรส. เน้นให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในระบบบริการสุขภาพ และสามารถทำให้กลุ่มเปราะบางกลุ่มต่างๆ มีการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น โดยหัวใจสำคัญของนวัตกรรมไม่ใช่เพียงการสร้างสิ่งใหม่ทางเทคโนโลยี แต่ต้องทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่มีกลุ่มประชากรที่มักถูกละเลยจากระบบ

บริการสุขภาพหลัก ซึ่งหลังจาก สวรส. พัฒนานวัตกรรมวิจัยให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานจริงได้แล้ว ยังให้ความสำคัญกับการประเมินผลการใช้งานและการเข้าถึงนวัตกรรมวิจัยเหล่านั้นด้วย

“ทั้ง 3 นวัตกรรมวิจัย สะท้อนให้เห็นถึงการวิจัยที่เน้นการทำงานร่วมกับผู้ที่อยู่ในภาวะเปราะบางเป็นสำคัญ เพื่อให้เข้าใจและสามารถตอบโจทย์ความต้องการที่แท้จริง ตลอดจนเป็นนวัตกรรมวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความเป็นธรรมด้านการเข้าถึงบริการสุขภาพไปด้วยกัน” **ทพ.จเร** กล่าวทิ้งท้าย

www.hsri.or.th

[hsrithailand](https://www.facebook.com/hsrithailand)

[@hsri](https://www.line.me/@hsri)

หน่วยงานสื่อสาร สวรส. : ชั้น 4 อาคารสุขภาพแห่งชาติ 88/39 ถ.ติวานนท์ 14 ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ : 0 2027 9701 ต่อ 9035, 081 686 4147